

Helsingfors/Mariehamn 27.1.1.2021**Nr 6/21****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
18.12.2020, nr 279/2020.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring och temporär ändring av landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna, antagen av lagtinget 18.12.2020.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Avsikten med landskapslagen är att anpassa landskapsandelssystemet till de reformer som genomfördes vid ingången av 2021. Då trädde ny lagstiftning i kraft på socialvårds- och utbildningsområdet samtidigt som kommunalförbundet Kommunernas socialtjänst inledde sin verksamhet. Genom landskapslagen utformas landskapsandelssystemet enligt den ändrade struktur som följer av den nya lagstiftningen.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet tillkommer enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen för Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt kommunernas förvaltning.

De ändringar i landskapsandelssystemet som landskapslagen gäller hänför sig till socialvården och undervisningsväsendet, vilka utgör landskapsbehörighet enligt självstyrelselagens 18 § 13 och 14 punkter.

Bestämmelsen om överklagande i landskapslagens 44 § överensstämmer med 25 § i självstyrelselagen.

Ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen bemyndigar landskapsregeringen att med stöd av 20 § 3 mom. i självstyrelselagen

bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft. Enligt nämnda lagrum kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att en landskapslag helt eller delvis ska träda i kraft redan innan republikens president har fattat beslut om utövande av sin vetorätt om ett anslag i landskapets budget förutsätter att en landskapslag stiftas och det finns särskilda skäl för att landskapslagen ska träda i kraft snabbt. Det är således fråga om ett undantagsförfarande som förutsätter särskilda skäl. I landskapsregeringens lagförslag nr 1/2020-2021 anges att den i lagförslaget föreslagna anpassningen av de kostnadsbaserade landskapsandelarna föranses av den nya lagstiftningen på socialvårds- och utbildningsområdet, som träder i kraft 1.1.2021 samtidigt som Kommunernas socialtjänst inleder sin verksamhet. Avsikten med lagförslaget är att det ska tillämpas fr.o.m. finansåret 2021 samt att basbelopp och landskapsandelar för 2021 ska fastställas med stöd av bestämmelserna i förslaget. Basbeloppen för 2021 har redan fastställts enligt landskapsandelslagens gällande lydelse och enligt den lagens 33 § fattar landskapsregeringen beslut om landskapsandelarna senast den 11 januari. De föreslagna lagändringarna bör således helst träda i kraft vid årsskiftet så att de nya basbeloppen kan läggas till grund för landskapsregeringens beslut om landskapsandelar, vilka ska fattas senast 11.1.2021. Ålandsdelegationen konstaterar att i landskapsregeringens budgetförslag för 2021 anges under moment 415 att landskapsregeringen avlämnar ett förslag om anpassning av landskapsandelssystemet till ny lagstiftning med anledning av att det från ingången av år 2021 genomförs flera reformer som berör kommunernas verksamhet då landskapslagen om socialvård (ÅFS 12/2020) och landskapslagen om barnomsorg och grundskola (ÅFS 32/2020) träder i kraft. Det anges även att i de budgeterade anslagen har landskapsregeringens lagförslag om anpassning av landskapsandelssystemet beaktats. Under moment 520 konstateras att det med anledning av förändrad lagstiftning inom barnomsorg och grundskola föreslås att basbeloppen och ersättningsgraden i landskapsandelssystemet justeras för att nå liknande ersättning som kostnaderna beräknas stiga till följd av den förnyade lagstiftningen. Med beaktande av ovanstående anser Ålandsdelegationen att förutsättningarna i självstyrelselagens 20 § 3 mom. formellt uppfylls, varför ikraftträdelsebestämmelsen inte föranleder anmärkning från delegationens sida.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare